

Sygn. akt I ACa 1867/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 czerwca 2015 r.

Sąd Apelacyjny w Łodzi I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący: Sędzia SA Dorota Ochalska - Gola (spr.)

Sędziowie: SA Joanna Walentkiewicz – Witkowska

SO (del.) Marta Witoszyńska

Protokolant: st. sekr. sąd. Katarzyna Olejniczak

po rozpoznaniu w dniu 18 czerwca 2015 r. w Łodzi na rozprawie

sprawy z powództwa **Przedsiębiorstwa Handlowo - (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w S.**

przeciwko **S. G. i D. G.**

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanych

od wyroku Sądu Okręgowego w Kaliszu

z dnia 26 czerwca 2014 r. sygn. akt I C 606/12

I. zmienia zaskarżony wyrok na następujący:

„1. uchyla nakaz zapłaty z dnia 19 lipca 2011 roku wydany przez Sąd Okręgowy w Kaliszu w sprawie sygn. I Nc 60/11 w zakresie odsetek ustawowych od kwoty 498.174 złotych za okres od dnia 30 czerwca 2011 roku do dnia 8 sierpnia 2011 roku i w tej części oddala powództwo;

2. w pozostałym zakresie utrzymuje w mocy nakaz zapłaty z dnia 19 lipca 2011 roku wydany przez Sąd Okręgowy w Kaliszu w sprawie sygn. I Nc 60/11;

3. zasądza od S. G. i D. G. solidarnie na rzecz Przedsiębiorstwa Handlowo - (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w S. kwotę 7.217 (siedem tysięcy dwieście siedemnaście) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.”;

II. oddala apelację w pozostałej części;

III. znosi wzajemnie między stronami koszty postępowania apelacyjnego.

Sygn. akt I ACa 1867/14

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 26 czerwca 2014 r. Sąd Okręgowy w Kaliszu I Wydział Cywilny, w sprawie z powództwa Przedsiębiorstwa Handlowo- (...) Spółki z o.o. w S. przeciwko S. G. i D. G. o zapłatę, utrzymał w mocy w całości nakaz zapłaty wydany w postępowaniu nakazowym przez tenże Sąd w dniu 19 lipca 2011 r. w sprawie I Nc 60/11, zasądził od

pozwanego S. G. na rzecz powoda Przedsiębiorstwa Handlowo- (...) sp. z o.o. w S. kwotę 7.217 złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego oraz zasądził od pozwanej D. G. na rzecz powoda Przedsiębiorstwa Handlowo- (...) sp. z o.o. w S. kwotę 7.217 złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Powyższy wyrok zapadł na podstawie następujących ustaleń faktycznych Sądu pierwszej instancji, które Sąd Apelacyjny w tym zakresie w pełni aprobuje i przyjmuje za własne:

Pozwani S. G. i D. G. prowadzą gospodarstwo rolne o powierzchni kilkuset hektarów. Pozwani zatrudniają co najmniej 7 pracowników w gospodarstwie rolnym. Pozwany prowadzi także inną działalność gospodarczą. Przedsiębiorstwo Handlowo - (...) Spółka z o.o. w S. od 2006 r. dostarczała pozwanym środki do produkcji rolnej w postaci nasion, nawozów, środków ochrony roślin i części do maszyn. Pozwani otrzymywali towar z odroczonym terminem płatności.

Pozwany zamawiał towar telefonicznie. Towar był dostarczany do gospodarstwa pozwanych transportem własnym powódki lub zleconym przez powódkę firmom zewnętrznym w przypadku nawozów.

Powódka dostarczając towar sporządzała dokumenty MW (magazyn wyda) dla kierowcy, a kierowca lub firma transportowa dostarczała pozwanym wraz z towarem dokumenty WZ (wydanie zewnętrzne). Firma transportowa otrzymywała także kartę spedycyjną. Kierowcy dzwonili do pozwanego uprzedzając go o dostawie. Pozwany przeważnie mówił, że towar odbierze uprawniony pracownik. Pracownicy pozwanego odbierali towar i podpisywali dokument WZ. Wiosną 2010 r. pracownik pozwanego (kierownik produkcji) D. M. odbierał towar i podpisywał dokumenty WZ, a czasami także faktury, dysponował imienną pieczęcią pozwanego. Faktury były przesyłane pozwanym pocztą. Pozwani nie kwestionowali, że nie odebrali zamówionego towaru lub nie zgadzała się ilość towaru.

W 2009 r. pozwani zakupili od powódki kukurydzę. Kukurydza nie weszła na skutek nieprawidłowości siewu. Powódka zaproponowała pozwanym zakup sorga, żeby uniknąć pustego sezonu produkcji roślinnej. Z uwagi na okres wegetacji (maj) sorgo było jedyną rośliną, którą można było wysiać. Pozwani zamówili sorgo, które zostało dostarczone.

W maju 2009 r. strona powodowa na prośbę pozwanej zawarła umowę kontraktacji na sorgo. Umowę podpisał tylko Prezes Zarządu powódki, co skutkowało jej nieważnością z uwagi na brak właściwej reprezentacji. Pozwana przedstawiła umowę w Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w celu uzyskania dodatkowych dopłat do produkcji sorga. Sorgo jesienią było zbyt mokre i zbiory przełożono na wiosnę 2010 r. Pozwana cofnęła wniosek o dopłatę, gdyż przed zbiorem konieczne było zawiadomienie powyższej Agencji w celu kontroli sorga. Pozwana nie żądała odbioru przez powódkę biomasy ze słomy sorga, a powódka nie żądała dostarczenia biomasy i nie naliczała kar umownych.

Pozwani zawarli z firmą (...) umowę na sprzedaż słomy sorga. (...) sprzedawała słomę do elektrociepłowni. Pracownik (...) doradzał pozwanym sposób uprawy sorga. Pozwani wysiali sorgo na powierzchni ok. 200 ha. Część uprawy została zniszczona na skutek nieprawidłowego oprysku. Pozwani mieli zebrać słomę sorga i przygotować do odbioru. Spółka (...) zamówiła usługę zbioru sorga u pozwanych. W marcu 2010 r. J. M. (1) zebrał sorgo w balach w ilości 800 ton. Sorgo było pomieszane z kukurydzą, której część weszła. J. M. tankował olej napędowy u pozwanych, za który miał zapłacić kwotę 5.000 zł. J. M. (1) nie jest pracownikiem powódki. Spółka (...) zapłaciła za usługę zbioru sorga i potrąciła ją z ceną kupna słomy od pozwanych. Firma (...) odebrała kilkanaście tirów słomy sorga. Pozwani dysponowali maszyną do przerabiania słomy na kostkę brykietową na opał. Pozostałą część biomasy pozwani przerobili na brykiet.

Początkowo po zakończonym sezonie pozwani regulowali wszelkie należności wobec powódki. W 2009 r. pozwani mieli znaczną kwotę zadłużenia wobec powódki. W dniu 30 kwietnia 2009 r. pracownica powódki A. O. pojechała do pozwanych i zażądała podpisania przez pozwanych weksla in blanco w celu zabezpieczenia należności oraz kontynuowania dalszej współpracy. Pozwani podpisali weksel w obecności A. O.. Pozwani weksel podpisali jako jego wystawcy. Do weksla nie sporządzano deklaracji wekslowej.

Należności obojga pozwanych łącznie wobec powódki w dniu 21 czerwca 2011 r. wynosiły kwotę 498.174,01 zł, w tym 409.084,22 zł należność główna oraz 89.089,79 zł odsetki ustawowe.

W dniu 21 czerwca 2011 r. powódka wypełniła weksel na kwotę 498.174 zł z terminem wykupu 29 czerwca 2011 r.

W dniu 21 czerwca 2011 r. strona powodowa wezwała pozwanych do wykupu weksla.

W lipcu 2011 r. pozwany zażądał od powódki odbioru nasion sorga za kwotę 53.534,25 złotych, zapłaty za odebraną biomasa sorga w kwocie 528.000 złotych, dopłat w kwocie 120.000 złotych i kosztów upraw sorga w kwocie 185.554 złotych i użyczonego oleju napędowego w kwocie 6.000 złotych, łącznie 719.554 złotych.

Sąd pierwszej instancji wskazał, że sprawa dotyczy roszczenia z zobowiązania wekslowego wynikającego z wystawienia weksla własnego gwarancyjnego przez pozwanych. Pozwani nie zakwestionowali ważności wystawienia weksla, kwestionując jedynie okoliczność, że pozwany podpisał weksel jako jego wystawca. Zdaniem pozwanego podpisał on ten weksel jako poręczyciel. Nie zawarł on jednak na wekslu zapisu „poręczam” obok swojego podpisu, a ponadto załączone do akt faktury wskazują, że zarówno pozwana jak i pozwany byli dłużnikami powodowej Spółki, co potwierdzają wystawione faktury. Dodatkowo z ustaleń Sądu Okręgowego wynikało, że oboje pozwani podpisali weksel jednocześnie w obecności świadka A. O.. Zatem odpowiedzialność ponoszą pozwani solidarnie jako wystawcy weksla.

Sąd Okręgowy podkreślił, że bezspornym jest, że powodową Spółkę łączyła z pozwanymi wieloletnia współpraca, na podstawie której dostarczała ona, na zamówienie pozwanego, środki do produkcji rolnej do gospodarstwa pozwanych. Żadna ze stron nie kwestionowała również okoliczności wystawienia weksla.

Pozwani podnieśli zarzut niezgodności wypełnienia weksla z rzeczywistym zadłużeniem pozwanych wobec powodowej Spółki. Wskazywali, że w chwili wystawienia weksla nie istniała wierzytelność w wysokości odpowiadającej sumie wekslowej. Co do zasady pozwani jako wystawcy weksla gwarancyjnego mogą powoływać się na podstawy faktyczne i prawne, wynikające ze stosunku prawnego łączącego ich z posiadaczem weksla. Zdaniem Sądu pierwszej instancji, strona powodowa wykazała jednak, że pozwany zamówił i odebrał towar, za który wystawiono sporne faktury, wykazała również, że pozwani przed wszczęciem postępowania sądowego nie kwestionowali wierzytelności z przedmiotowych faktur, nie twierdzili, że nie odebrali tych towarów i w związku z tym nie mają obowiązku zapłaty za nie ceny. Pozwani nie wykazali także faktu sfalszowania podpisu pozwanych na fakturach. Sąd pierwszej instancji uznał również, że strona powodowa wykazała, że pozwani zamówili i odebrali sorgo oraz inne kwestionowane towary, a także aż do lipca 2011 r. nie żądali odbioru sorga, które zasiali w 2009 r. i zebrali w 2010 r., którego część sprzedali firmie (...), a pozostałą część przerobili na brykiet opałowy.

W dalszych rozważaniach Sąd Okręgowy odniósł się do podniesionego przez pozwanych zarzutu potrącenia wierzytelności wzajemnej w kwocie 719.554 złotych. Wyjaśnił, że powodowa Spółka wykazała, że pozwany zużył dostarczone sorgo, a więc nie może żądać jego odebrania i anulowania faktury za nie. Ponadto powódka wykazała, że sorgo nie było przekazane pozwanym za darmo, w ramach reklamacji za nieprawidłowej jakości ziarno kukurydzy.

Zdaniem Sądu pierwszej instancji nie było także zasadne żądanie przez pozwanych od powódki zapłaty za biomasa sorga, gdyż pozwani biomasa sprzedali firmie (...), wobec której powinni kierować roszczenia związane z tymi rozliczeniami. Strona powodowa wykazała także, że umowa kontraktacji sorga z pozwanymi była nieważna, a pozwani nie żądali jej wykonania poprzez odbiór biomasy sorga. Za oczywiście bezzasadną należało uznać rzekomą wierzytelność pozwanych z tytułu kosztów uprawy sorga, skoro jednocześnie wnosili oni o zapłatę ceny za wyprodukowaną biomasa sorga.

Wobec powyższego Sąd pierwszej instancji uznał, że suma wekslowa odpowiada rzeczywistej wierzytelności strony powodowej wobec pozwanych na dzień 21 czerwca 2011 r., która wynosiła 498.174 złotych.

Sąd Okręgowy zaznaczył, że przez wystawienie przedmiotowego weksla pozwani stali się dłużnikami wekslowymi, których odpowiedzialność wobec posiadacza weksla jest solidarna.

Orzekając o zgłoszonym roszczeniu odsetkowym Sąd Okręgowy miał na uwadze, że zgodnie z generalną zasadą wyrażoną w art. 455 k.c., świadczenie winno być spełnione w oznaczonym w fakturze terminie. Zasadniczo od tej chwili powódce należą się odsetki za zwłokę (art. 481 k.c.). W związku z tym powódka prawidłowo naliczyła odsetki od upływu terminu płatności do dnia 21 czerwca 2011 r. i wliczyła je do kwoty wekslowej.

Sąd pierwszej instancji uznał za zasadne żądanie odsetek od dnia następnego po upływie terminu do wykupu weksla, a więc od dnia 30 czerwca 2011 r.

W konsekwencji, Sąd Okręgowy utrzymał w mocy nakaz zapłaty wydany w postępowaniu nakazowym przez ten Sąd w dniu 19 lipca 2011 r. w sprawie sygn. akt I Nc 60/11. W zakresie rozstrzygnięcia o kosztach procesu Sąd pierwszej instancji powołał się wyłącznie na przepis art. 98 k.p.c.

Apelację od powyższego wyroku wnieśli pozwani, pierwotnie zaskarżając orzeczenie w całości i zarzucając mu m. in.:

1) naruszenie przepisów prawa materialnego, w szczególności art. 38 ustawy - Prawo wekslowe, poprzez przyjęcie, że wierzytelność wekslowa strony powodowej stała się wymagalna po upływie terminu płatności weksla, a co za tym idzie, że pozwani zobowiązani są do zapłaty odsetek ustawowych od dnia 30 czerwca 2011 roku, podczas gdy zgodnie ze wskazanym wyżej przepisem, warunkiem wymagalności wierzytelności wekslowej jest przedstawienie wystawcy oryginału weksla do zapłaty, co miało miejsce dopiero na rozprawie w dniu 22 listopada 2012 roku;

2) naruszenie przepisów postępowania, w szczególności art. 98 § 1 i 3 oraz art. 105 § 2 Kodeksu postępowania cywilnego w zw. z § 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu, poprzez zasądzenie od każdego z pozwanych osobno na rzecz strony powodowej kosztów zastępstwa procesowego, a więc de facto poprzez zasądzenie dwóch wynagrodzeń adwokata, podczas gdy do niezbędnych kosztów procesu strony reprezentowanej przez adwokata zalicza się wynagrodzenie jednego adwokata, a w przypadku gdy współuczestnicy sporu odpowiadają solidarnie co do istoty sprawy, winni oni solidarnie odpowiadać również za zapłatę kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego.

W następstwie podniesionych zarzutów skarżący wnieśli o zmianę zaskarżonego wyroku w całości, poprzez uchylenie nakazu zapłaty Sądu Okręgowego w Kaliszu I Wydziału Cywilnego z dnia 19 lipca 2011 r. w sprawie sygn. I Nc 60/11 i oddalenie powództwa oraz zasądzenie kosztów postępowania za obie instancje.

Pismem procesowym z dnia 24 listopada 2014 roku pozwani cofnęli apelację w części, to jest co do kwoty głównej 498.174 złotych oraz co do odsetek ustawowych liczonych od tej kwoty za okres od dnia 22 listopada 2012 roku do dnia zapłaty, precyzując, iż ostatecznie zaskarżają wyrok w zakresie punktu 1 jedynie w części, w jakiej Sąd pierwszej instancji utrzymał w mocy nakaz zapłaty wydany w postępowaniu nakazowym przez Sąd Okręgowy w Kaliszu w dniu 19 lipca 2011 roku w sprawie I Nc 60/11, w zakresie odsetek ustawowych liczonych od kwoty 498.174 złotych za okres od dnia 30 czerwca 2011 roku do dnia 21 listopada 2012 roku oraz w zakresie punktów 2 i 3 - w całości. Apelujący podtrzymali zarzut naruszenia art. 38 ustawy - Prawo wekslowe oraz zarzut naruszenia przepisów postępowania, w szczególności art. 98 § 1 i 3 oraz art. 105 § 2 k.p.c. w zw. z § 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu. W następstwie powyższego pozwani wnieśli o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uchylenie nakazu zapłaty wydanego w postępowaniu nakazowym przez Sąd Okręgowy w Kaliszu w dniu 19 lipca 2011 roku w sprawie I Nc 60/11 w części zasądzającej odsetki ustawowe liczone od kwoty 498.174 złotych za okres od dnia 30 czerwca 2011 roku do dnia 21 listopada 2012 roku oraz oddalenie powództwa w tym zakresie, a także stosunkowe rozdzielenie kosztów postępowania przed Sądem pierwszej instancji, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych, z uwzględnieniem, że pozwani winni być obciążeni

jednymi kosztami postępowania solidarnie. Apelujący wnieśli ponadto o zasądzenie od strony powodowej kosztów postępowania apelacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym według norm przepisanych.

Postanowieniem z dnia 27 listopada 2014 r. Sąd Okręgowy w Kaliszu umorzył częściowo postępowanie apelacyjne wywołane apelacją pozwanych D. G. i S. G. z dnia 31 lipca 2014 roku od wyroku Sądu Okręgowego w Kaliszu z dnia 26 czerwca 2013 roku tj. w zakresie kwoty głównej 498.174 złote oraz w zakresie odsetek za okres od dnia 22 listopada 2012 roku do dnia zapłaty.

W odpowiedzi na apelację strona powodowa wniosła o jej oddalenie w całości i zasądzenie od pozwanych na rzecz powoda zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego, w tym kosztów zastępstwa adwokackiego w postępowaniu apelacyjnym według norm przepisanych.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja pozwanych jest częściowo uzasadniona.

W ramach przywołanego w apelacji zarzutu naruszenia art. 38 prawa wekslowego, apelujący argumentowali, że do skutecznego przedstawienia weksla do zapłaty doszło dopiero w toku procesu tj. na rozprawie w dniu 22 listopada 2012 r., a zatem – wobec wywodzenia ich odpowiedzialności z weksla – brak jest podstaw dla obciążenia ich obowiązkiem zapłaty odsetek ustawowych od sumy wekslowej przed tą datą.

Przepis art. 38 prawa wekslowego wymaga, aby posiadacz weksla płatnego w oznaczonym dniu lub w pewien czas po dacie lub po okazaniu, przedstawił go do zapłaty bądź w pierwszym dniu, w którym może wymagać zapłaty, bądź w jednym z dwóch następných dni powszednich. Weksel powinien być przedstawiony wystawcy, ale zaniechanie tej czynności wobec wystawcy wywiera skutki także wobec poręczycieli, gdyż ich odpowiedzialność jest taka sama jak osób, za które udzielono poręczenia. Powszechnie przyjmuje się, że przewidziany w tym przepisie wymóg przedstawienia weksla do zapłaty ma służyć zapewnieniu dłużnikowi możliwości oceny legitymacji posiadacza weksla oraz sprawdzeniu sposobu wypełnienia weksla.

Analizowany art. 38 prawa wekslowego nie pozbawia wierzyciela wekslowego możliwości domagania się zapłaty przez dłużnika odsetek ustawowych. Jednakże jedynie przy spełnieniu wymogu przedstawienia weksla, niezapłacenie sumy wekslowej powoduje opóźnienie po stronie dłużnika od dnia płatności weksla. W przeciwnym razie opóźnienie powstaje dopiero po dacie przedstawienia weksla do zapłaty. W orzecznictwie podkreśla się, że nieprzedstawienie weksla do zapłaty jego wystawcy rodzi co do odsetek tylko ten skutek, że wierzyciel wystawcy, będący posiadaczem weksla, może ich dochodzić nie od dnia przedstawienia weksla do zapłaty, którego nie było, ale od dnia, w którym wystawca weksla mógł dokonać oględzin tego dokumentu i stwierdzić czy istnieje jego zobowiązanie wekslowe (tak SN w wyroku z dnia 23 listopada 2004 r. w sprawie I CK 224/04, LEX nr 277075).

W rozpatrywanej sprawie wypada zgodzić się z apelującymi, że przed wytoczeniem powództwa nie doszło do skutecznego przedstawienia weksla do wykupu. Wezwanie do zapłaty, na które powołała się strona powodowa, wystosowane do pozwanych w dniu 21 czerwca 2011 roku, nie spełnia wymogów zakreślonych w art. 38 prawa wekslowego. W jego treści poinformowano pozwanych o wypełnieniu weksla in blanco i wezwano ich do zapłaty należności, ze wskazaniem miejsca płatności poprzez określenie miejscowości. Brak jednak we wskazanym wezwaniu jakichkolwiek informacji dotyczących miejsca, w którym weksel w oryginale jest przechowywany i w którym pozwani mogliby się zapoznać z jego treścią.

Zgodnie z wypracowanym w judykaturze stanowiskiem, przewidziane w art. 38 prawa wekslowego przedstawienie weksla do zapłaty, następuje w sytuacji, gdy posiadacz weksla umożliwi trasatowi (wystawcy weksla własnego) zapoznanie się z oryginałem weksla w miejscu jego płatności (por. wyrok Sądu Najwyższego z 21 marca 2001 r., sygn. akt III CKN 322/00, opubl. OSNC 2001/11/164). Spełnienie przewidzianego w art. 38 prawa wekslowego wymogu przedstawienia weksla do zapłaty nie łączy się jednak z koniecznością jego fizycznego okazania „do oczu” dłużnikowi

głównemu. Poinformowanie wystawcy weksła własnego o możliwości zapoznania się z oryginałem weksła w dniu oraz miejscu jego płatności może być zatem uznane za spełniające wymaganie określone w art. 38 prawa wekslowego. W takim jednak przypadku uznać należy, że przedstawienie weksła do zapłaty następuje nie z chwilą wystosowania do wystawcy stosownego zawiadomienia, ale w dniu, w którym mógł on faktycznie dokonać oględzin weksła i ustalić, czy jest zobowiązany do jego zapłaty (por. wyrok Sądu Najwyższego z 31 marca 2006 r., sygn. akt IV CSK 132/05, LEX nr 195420; wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 28 sierpnia 2013 roku, sygn. akt I ACa 1368/12, LEX nr 1363276). Z pewnością tak określonych wymogów nie spełniało omawiane wezwanie z dnia 21 czerwca 2011 r., doręczone pozwanym w dniu 30 czerwca 2011 r., a zatem już po dniu płatności oznaczonym w wekslu na 29 czerwca 2011 r. Jak wyżej wskazano, nie zawiera ono żadnych informacji co do tego, gdzie i w jakim terminie – po upływie terminu wykupu – pozwani mogliby zapoznać się z oryginałem weksła.

Co do zasady uprawnione jest stanowisko, że przedstawienie weksła w rozumieniu art. 38 prawa wekslowego może nastąpić także w postępowaniu sądowym, gdyż złożenie w nim weksła umożliwia dłużnikowi uzyskanie takich samych informacji, jak okazanie mu weksła przez jego posiadacza. Za datę przedstawienia weksła nie może być jednak uznana data wniesienia pozwu czy samego zawiadomienia dłużnika o toczącym się postępowaniu. Decydować powinna chwila, kiedy dłużnik miał faktycznie możliwość zapoznania się ze złożonym weksłem (por. wyrok Sądu Najwyższego z 30 czerwca 2010 r., sygn. akt V CSK 461/09, LEX 852599; wyrok z 23 listopada 2004 r., sygn. akt I CK 224/04, LEX nr 277075).

W ocenie Sądu Apelacyjnego, w okolicznościach sporu pozwani mieli rzeczywistą możliwość, przy dołożeniu minimalnej staranności, zapoznania się z oryginałem weksła najdalej w dacie wniesienia zarzutów od nakazu zapłaty z dnia 19 lipca 2011 r., a zatem w dniu 8 sierpnia 2011 r. W tej dacie oboje pozwani znali już treść pozwu, z którego wyraźnie wynika, że oryginał weksła stanowił załącznik do pozwu i został złożony w Sądzie Okręgowym w Kaliszu. Przy dokonywaniu czynności sporządzenia i wniesienia zarzutów od nakazu zapłaty pozwani korzystali z fachowego zastępstwa procesowego, a pełnomocnicy umocowani zostali nie tylko do wszelkich czynności procesowych, ale także do składania w imieniu mocodawców oświadczeń woli i wiedzy. Okoliczność złożenia weksła w oryginale do Sądu pierwszej instancji potwierdzona została dodatkowo w notatce urzędowej z dnia 15 lipca 2011 r. załączonej na kracie 5 akt sprawy, w której precyzyjnie określono, gdzie i pod jaką pozycją oryginał weksła jest przechowywany. A zatem już prosta czynność zapoznania się z aktami sprawy umożliwiała pozwanym usunięcie wszelkich wątpliwości, co do miejsca przechowywania weksła i w konsekwencji podjęcie czynności zmierzających do zapoznania się z tym dokumentem. Wystawcom weksła stworzono zatem realną możliwość zapoznania się z oryginałem weksła. O trafności przedstawionej tezy przekonuje dodatkowo i to, że w zarzutach od nakazu zapłaty sporządzonych przez pełnomocników nie podniesiono zarzutu naruszenia art. 38 prawa wekslowego i nie kwestionowano możliwości zapoznania się przez dłużników wekslowych ze złożonym w Sądzie pierwszej instancji oryginałem weksła.

W tym stanie rzeczy nie można podzielić argumentacji strony pozwanej, że datą przedstawienia weksła do zapłaty jest data rozprawy z dnia 22 listopada 2012 r., kiedy to Przewodniczący składu orzekającego okazał oryginał weksła pozwanym. Brak jest bowiem podstaw do tego, aby wierzyciel weksłowy ponosił konsekwencje zaniechania dłużników i braku ich jakiegokolwiek aktywności w sprawie. Całkowicie bierna postawa dłużników nie może być premiowana zwolnieniem ich od obowiązku zapłaty odsetek ustawowych za okres, w którym istniała realna możliwość zapoznania się z oryginałem weksła, a pozwani zaniechali tej czynności bez żadnego usprawiedliwienia.

W pełni zasadny okazał się natomiast zarzut naruszenia przepisów postępowania tj.

art. 98 § 1 i 3 oraz art. 105 § 2 k.p.c. w zw. z § 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu, za pomocą którego skarżący kwestionują rozstrzygnięcie o kosztach procesu zawarte w punktach 2 i 3 zaskarżonego wyroku. W myśl zasady odpowiedzialności za wynik procesu, wyrażonej w art. 98 § 1 k.p.c., strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony. Szczególną regulację zwrotu kosztów postępowania przez współuczestników

sporu zawiera jednak przywołany w apelacji art. 105 k.p.c. Zgodnie z § 2 tego przepisu, na współuczestników sporu odpowiadających solidarnie co do istoty sprawy, sąd włoży solidarny obowiązek zwrotu kosztów.

Uzasadnienie zaskarżonego wyroku nie przynosi wyjaśnienia przyczyn, dla których Sąd pierwszej instancji z oczywistym naruszeniem art. 105 § 2 k.p.c. obciążył każdego z pozwanych kosztami zastępstwa procesowego poniesionymi przez stronę powodową i to dodatkowo w pełnej wysokości. Niewątpliwie pozwani ponoszą solidarną odpowiedzialność z tytułu wystawionego weksla, a zatem brak jest podstaw do obciążenia każdego z nich osobno kosztami zastępstwa procesowego poniesionymi przez powoda. Z mocy przepisu art. 98 § 3 k.p.c. powodowi przysługuje przy tym wynagrodzenie jednego pełnomocnika. Wobec powyższego należało przyznać rację apelującym, że o kosztach postępowania Sąd pierwszej instancji winien rozstrzygnąć stosownie do art. 105 § 2 k.p.c.

Z powyższych względów Sąd Apelacyjny uznał, że apelacja była uzasadniona jedynie częściowo tj. w zakresie żądania odsetek ustawowych za okres od dnia 30 czerwca 2011 r. do dnia 8 sierpnia 2011 r., bowiem istotnie przed wytoczeniem powództwa wierzyciel skutecznie nie przedstawił żadnemu z pozwanych weksla do zapłaty. Wymogi z art. 38 prawa wekslowego spełnione zostały natomiast najdalej w dniu sporządzenia i złożenia zarzutów od nakazu zapłaty tj. z dniem 8 sierpnia 2011 r. Zasadne okazały się także zarzuty apelujących w zakresie nałożenia na nich solidarnego obowiązku zwrotu kosztów zastępstwa procesowego na rzecz strony powodowej.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Apelacyjny na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. zmienił zaskarżony wyrok i orzekł jak w sentencji. W pozostałym zakresie apelacja jako niezasadna podlegała oddaleniu na mocy art. 385 k.p.c.

O kosztach postępowania apelacyjnego Sąd Apelacyjny orzekł na podstawie art. 100 k.p.c., dokonując ich wzajemnego zniesienia na zasadach słuszności i mając na uwadze, że apelacja pozwanych została uwzględniona jedynie częściowo, przy tym zasada żądania apelujących w zakresie rozstrzygnięcia o odsetkach ustawowych okazała się trafna.